ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 8.6.2020
COM(2020) 226 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Σύνοψη των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης για τα επιχειρησιακά προγράμματα που συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους το 2018

Σύνοψη των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης για τα επιχειρησιακά προγράμματα που συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους το 2018

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (στο εξής: ΤΕΒΑ) βοηθά στην ανακούφιση των χειρότερων μορφών φτώχειας στην ΕΕ, όπως είναι η στέρηση τροφής, η παιδική φτώχεια και η έλλειψη στέγης. Το συνολικό ποσό που διαθέτει το ΤΕΒΑ[1] για την περίοδο 2014-2020 είναι 3,8 δισ. EUR (σε τρέχουσες τιμές). Η ΕΕ παρέχει έως και το 85 % της χρηματοδότησης, η οποία συμπληρώνεται από ίδιους πόρους των κρατών μελών, με αποτέλεσμα η συνολική αξία του Ταμείου να φτάνει περίπου τα 4,5 δισ. EUR.

Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν το Ταμείο με δύο τρόπους: i) ως επιχειρησιακό πρόγραμμα επισιτιστικής και/ή βασικής υλικής συνδρομής (ΕΠ Ι)· και/ή ii) ως επιχειρησιακό πρόγραμμα κοινωνικής ενσωμάτωσης (ΕΠ ΙΙ). Η επισιτιστική και/ή η βασική υλική συνδρομή πρέπει να συμπληρώνεται με συνοδευτικά μέτρα, όπως παραπομπή σε κοινωνικές υπηρεσίες.

Σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 9 του κανονισμού για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 223/2014], η παρούσα σύνοψη βασίζεται στις πληροφορίες των εκθέσεων υλοποίησης για το 2018, όπως έγιναν δεκτές από την Επιτροπή[2]. Και τα 27 κράτη μέλη υπέβαλαν έκθεση υλοποίησης. Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν υπέβαλε έκθεση, καθώς δεν έχει υλοποιήσει το ΤΕΒΑ έως σήμερα. Όπως και τα προηγούμενα έτη, η παρούσα σύνοψη των εκθέσεων περιλαμβάνει εξελίξεις και χρηματοοικονομικές πληροφορίες που αφορούν την περίοδο μετά το 2018 —όπου είναι διαθέσιμες— κυρίως σχετικά με το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (στο εξής: ΠΔΠ) 2021-2027 και τις πρωτοβουλίες της Επιτροπής για την περίοδο 2019-2024.

2. ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ

Το ΠΔΠ 2021-2027 και οι πρωτοβουλίες της Επιτροπής για την περίοδο 2019-2024 για την αντιμετώπιση της φτώχειας

Το ποσοστό των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού μειώθηκε για έκτη συνεχή χρονιά, πέφτοντας στο 21,9 % το 2018. Το ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν σοβαρή υλική στέρηση μειώθηκε από 6,6 % το 2017 σε 5,9 % το 2018. Σε πληθυσμιακούς όρους, αυτό αντιστοιχεί σε 29,7 εκατομμύρια ανθρώπους. Ωστόσο, 110 εκατομμύρια άτομα εξακολουθούν να διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Η ΕΕ δεν κατόρθωσε να επιτύχει τον στόχο που είχε θέσει για το 2020 όσον αφορά τη μείωση του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού κατά τουλάχιστον 20 εκατομμύρια, καθώς ο αριθμός αυτός έως σήμερα έχει μειωθεί μόλις κατά 7 εκατομμύρια. Τα παιδιά —ιδίως εκείνα των οποίων οι γονείς είναι εργαζόμενοι χαμηλής ειδίκευσης— και τα άτομα με αναπηρία διατρέχουν σημαντικά υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας. Η ανοδική τάση του αποκλεισμού από τη στέγαση

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 223/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΕΕ L 72 της 12.3.2014, σ. 1). Ο κανονισμός τροποποιήθηκε τον Αύγουστο του 2018, με αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1537946431022&uri=CELEX:02014R0223-20180802.

[2] Η χρονική καθυστέρηση στη συνολική συγκεντρωτική παρουσίαση των εκθέσεων οφείλεται στο γεγονός ότι τα κράτη μέλη υπέβαλαν τις εκθέσεις υλοποίησης στα μέσα του 2019 και, στη συνέχεια, αυτές υποβλήθηκαν σε διαδικασία έγκρισης από την Επιτροπή.

και της έλλειψης στέγης δεν αντιστράφηκε, εξαιτίας των συνεχιζόμενων πιέσεων στη στεγαστική αγορά. Συνεπώς, η στήριξη του ΤΕΒΑ έχει κρίσιμη σημασία για τις πλέον μειονεκτούσες ομάδες της κοινωνίας.

Για το ΠΔΠ 2021-2027, η Επιτροπή πρότεινε τη συγχώνευση του ΤΕΒΑ με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (στο εξής: ΕΚΤ+). Στόχος της πρότασης για το ΕΚΤ+ είναι η βελτίωση της κοινωνικής ενσωμάτωσης μέσω της αύξησης του ποσοστού των εθνικών επιχορηγήσεων από το ΕΚΤ+ (σε τουλάχιστον 25 %, σε σύγκριση με το 20 % στο ισχύον ΕΚΤ) και η αντιμετώπιση της υλικής στέρησης με την καθιέρωση ενός στόχου της τάξης του 4 % σε επίπεδο ΕΕ και μιας ελάχιστης επιχορήγησης της τάξης του 2 % ανά κράτος μέλος. Η Επιτροπή θεωρεί ότι, με τον τρόπο αυτό, θα καταστεί δυνατό να διατηρηθεί σταθερή η χρηματοδότηση για την υλική στέρηση σε σύγκριση με το ισχύον ΠΔΠ. Η πρόταση βρίσκεται επί του παρόντος σε προχωρημένο στάδιο διαπραγματεύσεων από τους συννομοθέτες. Τον Απρίλιο του 2019, το Συμβούλιο συμφώνησε στη μερική διαπραγματευτική εντολή για τους τριμερείς διαλόγους. Τον ίδιο μήνα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε έκθεση με τροπολογίες, η οποία επιβεβαιώθηκε με ψηφοφορία του νέου ΕΚ. Στο μεταξύ, οι τριμερείς διάλογοι για το ΕΚΤ+ έχουν ξεκινήσει.

Η Επιτροπή προετοιμάζει επίσης πρωτοβουλία πολιτικής σχετικά με μια «εγγύηση για τα παιδιά». Σύμφωνα με την αρχή 11 του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε οικονομικά προσιτή και καλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα και σε προστασία από τη φτώχεια. Η ίδια αρχή προβλέπει επίσης ότι τα παιδιά από μειονεκτούντα περιβάλλοντα έχουν δικαίωμα σε ειδικά μέτρα για την ενίσχυση της ισότητας των ευκαιριών. Συνεπώς, η πρωτοβουλία αποτελεί συγκεκριμένο παραδοτέο του σχεδίου δράσης για την υλοποίηση του πυλώνα.

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η πανδημία του κορονοϊού καταρτίστηκαν και θεσπίστηκαν δύο Πρωτοβουλίες Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού. Η δεύτερη ειδική Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού (CRII+)[3], η οποία θεσπίστηκε τον Απρίλιο του 2020, παρέχει έκτακτη ευελιξία στη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων. Επιπλέον, θεσπίζει ειδικά μέτρα για τη στήριξη των απόρων, με την τροποποίηση των κανόνων για το ΤΕΒΑ, και για την παροχή της δυνατότητας στις διαχειριστικές αρχές, στις οργανώσεις-εταίρους και σε άλλους φορείς να αντιδρούν άμεσα στις αναδυόμενες προκλήσεις. Για παράδειγμα, θα είναι δυνατή η παροχή επισιτιστικής βοήθειας και βασικής υλικής βοήθειας μέσω κουπονιών, καθώς και η παροχή μέσων ατομικής προστασίας, με τα οποία μειώνεται ο κίνδυνος μόλυνσης. Επίσης, θα είναι δυνατή η χρηματοδότηση μέτρων σε ποσοστό 100 % για τη λογιστική χρήση 2020-2021.

Επιπλέον, η Επιτροπή πρότεινε την αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) στο πλαίσιο της ανάκαμψης από τις συνέπειες της πανδημίας COVID-19. Βάσει της εν λόγω πρότασης, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να επενδύσουν εκ νέου στο ΤΕΒΑ, ώστε να εξασφαλίσουν συνεχιζόμενη και ενισχυμένη στήριξη για τους απόρους.

3. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΕΒΑ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ

Η ομάδα εμπειρογνωμόνων του ΤΕΒΑ εξακολουθεί να αποτελεί το βασικό φόρουμ εντός του οποίου οι διαχειριστικές αρχές ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση του Ταμείου. Η ομάδα εμπειρογνωμόνων συναντήθηκε δύο φορές —το 2018 και

[3] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/qanda_20_574.

το 2019— για να συζητήσει πτυχές της υλοποίησης του προγράμματος του ΤΕΒΑ, και ιδίως τα συνοδευτικά μέτρα, τις δωρεές τροφίμων, τους ελέγχους και τον συντονισμό με άλλα διαρθρωτικά ταμεία. Η Επιτροπή παρουσίασε τα πορίσματα και τις συστάσεις τόσο της ενδιάμεσης αξιολόγησης του ΤΕΒΑ όσο και της ειδικής έκθεσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για το ΤΕΒΑ στα κράτη μέλη. Παρείχε επίσης τακτικές επικαιροποιήσεις σχετικά με τις διαπραγματεύσεις για το ΕΚΤ+, εστιάζοντας στα μέτρα που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της υλικής στέρησης και στην κοινωνική ενσωμάτωση των απόρων.

Όσον αφορά τις σχέσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, η Επιτροπή διοργάνωσε 18 συνεδριάσεις του δικτύου ΤΕΒΑ την περίοδο από το 2016 έως το τέλος του 2019. Σε κάθε συνεδρίαση, οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να παρουσιάσουν περιπτωσιολογικές μελέτες και να ανταλλάξουν απόψεις σχετικά με προκλήσεις και λύσεις για συγκεκριμένες πτυχές υλοποίησης του ΤΕΒΑ, παραδείγματος χάρη για τη στοχευμένη προσέγγιση απόρων —όπως τα παιδιά, οι άνεργοι και οι ηλικιωμένοι. Η συνεδρίαση του 2019 επικεντρώθηκε στην παρακολούθηση και την αξιολόγηση του Ταμείου, αναδεικνύοντας τις σημαντικές προσπάθειες των διαχειριστικών αρχών και των οργανώσεων-εταίρων. Σύμφωνα με τον κανονισμό, η Επιτροπή διοργάνωσε επίσης τις ετήσιες συνεδριάσεις σε επίπεδο ΕΕ το 2018 και το 2019, υπό την καθοδήγηση εκπροσώπων των οργανώσεων-εταίρων. Οι συνεδριάσεις αυτές επικεντρώθηκαν στη μετάβαση σε μια νέα φάση ανάπτυξης ικανοτήτων. Εντός των προσεχών 18 μηνών, οι δραστηριότητες αμοιβαίας μάθησης θα αντικαταστήσουν τις συνεδριάσεις του δικτύου του ΤΕΒΑ. Οι δραστηριότητες αυτές αναμένεται να βοηθήσουν την «κοινότητα του ΤΕΒΑ» να συζητήσει αποτελεσματικότερα τις προκλήσεις που παραμένουν όσον αφορά την υλοποίηση και τις ευκαιρίες που παρέχονται στο πλαίσιο του επερχόμενου ΕΚΤ+.

4. ΠΡΟΟΔΟΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

4.1 Δημοσιονομική εκτέλεση

Η δημοσιονομική εκτέλεση των προγραμμάτων του ΤΕΒΑ επιταχύνθηκε το 2018. Οι συνολικές επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες για τη στήριξη πρωτοβουλιών του ΤΕΒΑ σημείωσαν σταθερή αύξηση, από 564,7 εκατ. EUR το 2016 σε 637,1 εκατ. EUR το 2017 και 762,2 εκατ. EUR το 2018. Στο τέλος του 2018, τα συνολικά διατεθέντα κονδύλια (για την περίοδο 2014-2018) ανέρχονταν σε σχεδόν 2 732 εκατ. EUR, ή 61 % των συνολικών πόρων των προγραμμάτων (που περιλαμβάνουν πόρους της ΕΕ και εθνική συγχρηματοδότηση). Οι πληρωμές προς τους δικαιούχους αυξήθηκαν επίσης σημαντικά το 2018 (497,9 εκατ. EUR) έναντι των προηγούμενων ετών (409,9 εκατ. EUR το 2017 και 436,0 εκατ. EUR το 2016). Στον πίνακα Ι του παραρτήματος[4] παρατίθεται η αναλυτική χρηματοδοτική κατανομή ανά δείκτη και ανά κράτος μέλος.

Οι αιτήσεις πληρωμής που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή το 2018 ανήλθαν σε 345,3 εκατ. EUR επιλέξιμων δημόσιων δαπανών. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε μείωση σε σχέση με τα προηγούμενα έτη (478,2 εκατ. EUR το 2017 και 353,4 εκατ. EUR το 2016), η οποία οφείλεται εν μέρει στην ευελιξία που διαθέτουν τα κράτη μέλη όσον αφορά την υποβολή των οικείων αιτήσεων πληρωμής. Συνολικά, οι επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες που δηλώθηκαν στην Επιτροπή για την περίοδο 2014-2018 ανήλθαν σε 1 223,3 εκατ. EUR.

[4]Αρκετά κράτη μέλη έχουν επικαιροποιήσει ορισμένες τιμές των κοινών δεικτών εισροών του ΤΕΒΑ για το 2015, το 2016 και το 2017. Ως εκ τούτου, οι τιμές που αναφέρονται σ' αυτό το τμήμα ενδέχεται να διαφέρουν από αυτές που δημοσιεύτηκαν τα προηγούμενα έτη.

Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2019 η Επιτροπή είχε καταβάλει το συνολικό ποσό του 1,5 δισ. EUR σε ενδιάμεσες πληρωμές (955 εκατ. EUR στο τέλος του 2018) —το οποίο υπερβαίνει το 38 % των συνολικών επιχορηγήσεων για την περίοδο 2014-2020.

Η δημοσιονομική εκτέλεση του ΤΕΒΑ προχωρά εν γένει κανονικά και αντιστοιχεί στην επιτόπια πρόοδο που σημειώνει το πρόγραμμα (βλ. επόμενο τμήμα). Οι δείκτες καταδεικνύουν γενική επιτάχυνση της υλοποίησης παρά τη στασιμότητα που παρατηρείται στο σύνολο των αιτήσεων πληρωμής. Επιπλέον, έως σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί ελάχιστες αυτόματες αποδεσμεύσεις (μόνο στο πλαίσιο του προγράμματος του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο δεν υλοποιήθηκε).

4.2 Επιτόπια υλοποίηση

Κάλυψη του ΤΕΒΑ και προφίλ των τελικών αποδεκτών

Η στήριξη από το ΤΕΒΑ συνεχίστηκε το 2018 σε 26 κράτη μέλη, με βάση την πρόοδο που είχε σημειωθεί κατά τα προηγούμενα έτη. Τα περισσότερα κράτη μέλη (22 από τα 26) προσέφεραν επισιτιστική και/ή βασική υλική συνδρομή παράλληλα με συνοδευτικά μέτρα (ΕΠ Ι — βλ. πίνακα 1), ενώ η Κύπρος, η Ουγγαρία και η Λιθουανία διένειμαν βασική υλική συνδρομή για πρώτη φορά το 2018[5]. Τέσσερα κράτη μέλη συνέχισαν την εκτέλεση προγραμμάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης (ΕΠ ΙΙ – βλ. πίνακα 1). Η Ρουμανία δεν χορήγησε συνδρομή το 2018 λόγω καθυστερήσεων στον επανασχεδιασμό του οικείου επιχειρησιακού προγράμματος κατόπιν θεσμικών αλλαγών, οι οποίες επιδεινώθηκαν από προβλήματα στις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων.

Table 1. Είδος της συνδρομής που χορηγήθηκε το 2018

ΕΠ	Είδος συνδρομής	Κράτος μέλος
ΕΠ Ι	Επισιτιστική συνδρομή	BE, BG, EST, ES, FI, FR, IT, MT, PL, PT, SI (11)
	Βασική υλική συνδρομή	AT (1)
	Και τα δύο είδη	CY, CZ, EL, HR, HU, IE, LT, LU, LV, SK (10)
ΕΠ ΙΙ	Κοινωνική ενσωμάτωση	DE, DK, NL, SE (4)

Πηγή: SFC2014

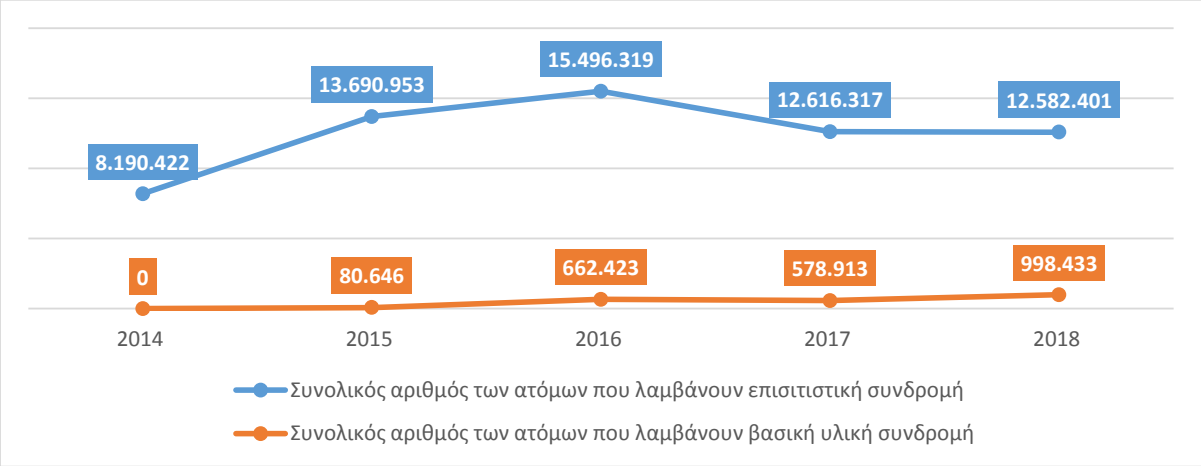
Το 2018 εκτιμάται ότι 12,6 εκατομμύρια άτομα επωφελήθηκαν από την επισιτιστική συνδρομή του ΤΕΒΑ, 1 εκατομμύριο άτομα έλαβαν υλική συνδρομή και 39 000 άτομα επωφελήθηκαν από τη στήριξη για κοινωνική ενσωμάτωση. Περίπου 13 εκατομμύρια άτομα συνολικά επωφελήθηκαν από τη στήριξη του ΤΕΒΑ, σύμφωνα με συντηρητική εκτίμηση η οποία βασίζεται στον ετήσιο μέσο όρο που αναφέρθηκε στην ενδιάμεση αξιολόγηση του ΤΕΒΑ για την περίοδο 2014-2017[6]. Οι σημαντικότερες αυξήσεις όσον αφορά την κάλυψη περισσότερων ατόμων καταγράφηκαν στην Ουγγαρία (185 000 περισσότερα άτομα σε σχέση με το 2017), στην Ιρλανδία (92 011 περισσότερα άτομα), στο Βέλγιο (82 619 περισσότερα άτομα) και στην Πορτογαλία (41 276 περισσότερα άτομα, παρότι ο αριθμός παραμένει χαμηλός). Αντιθέτως, σε 17 κράτη μέλη καλύφθηκαν λιγότερα άτομα, κυρίως στην Κροατία (214 068 λιγότερα άτομα σε σχέση με το 2017), στη

[5] Η Ιταλία ξεκίνησε τη διανομή βασικής υλικής συνδρομής το 2018 στο πλαίσιο του μέτρου 4, αλλά δεν πραγματοποίησε καμία καταχώριση στο σύστημα παρακολούθησης.

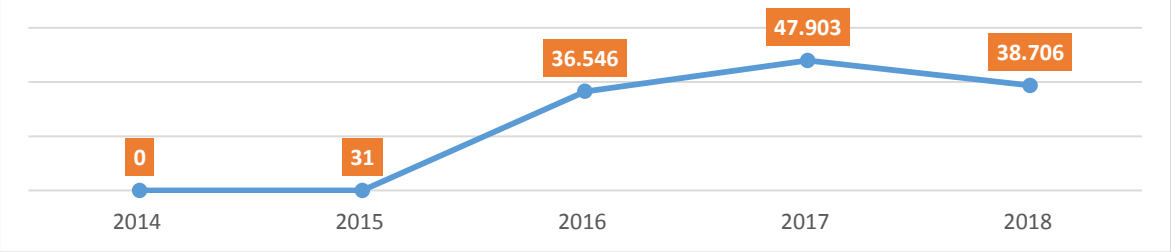
[6] Στα επιχειρησιακά προγράμματα τα οποία παρέχουν τόσο επισιτιστική συνδρομή όσο και βασική υλική συνδρομή στα ίδια άτομα, η προφανής αλληλεπικάλυψη που προκύπτει από τα δεδομένα της ετήσιας έκθεσης υλοποίησης αφαιρέθηκε προκειμένου να αναφερθούν συγκεντρωτικά αριθμητικά στοιχεία.

Βουλγαρία[7], στην Ισπανία, στη Γαλλία (παρότι ο αριθμός παραμένει υψηλός) και στην Τσεχία. Η Ρουμανία συνεχίζει να αντιμετωπίζει προβλήματα υλοποίησης (περισσότερες σχετικές πληροφορίες παρατίθενται κατωτέρω).

Διάγραμμα 1. Αριθμός ατόμων που λαμβάνουν επισιτιστική συνδρομή και/ή βασική υλική συνδρομή

Διάγραμμα 2. Συνολικός αριθμός ατόμων που λαμβάνουν συνδρομή κοινωνικής ενσωμάτωσης

Πηγή: SFC2014

Το γενικό προφίλ των τελικών αποδεκτών της στήριξης του ΤΕΒΑ παρέμεινε εν γένει αμετάβλητο. Όπως και τα προηγούμενα έτη, η πολυπληθέστερη ομάδα —με ποσοστό λίγο λιγότερο από το ήμισυ (48 %) του συνόλου των ατόμων που έλαβαν συνδρομή— ήταν οι γυναίκες. Τα παιδιά έλαβαν περίπου το 30 % της διαθέσιμης στήριξης, ακολουθούμενα από τους μετανάστες, τα άτομα αλλοδαπής προέλευσης ή τις μειονότητες (10 %), και τους άστεγους (7 %). Το 2018 το 8 % των τελικών αποδεκτών του ΤΕΒΑ ήταν άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω και το 5 % ήταν άτομα με αναπηρίες. Τα αριθμητικά αυτά στοιχεία αποτελούν εκτιμήσεις των οργανώσεων-εταίρων και θα πρέπει να εξετάζονται με προσοχή.

Τα παιδιά αντιπροσωπεύουν το 29 % των ατόμων που έλαβαν επισιτιστική συνδρομή, βασική υλική συνδρομή ή συνδρομή κοινωνικής ενσωμάτωσης το 2018. Το ποσοστό αυτό παρέμεινε σταθερό σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. Σε αρκετά κράτη μέλη, τα παιδιά έλαβαν το μεγαλύτερο μερίδιο της επισιτιστικής συνδρομής —ιδιαίτερα στην Κύπρο, την Κροατία, τη Μάλτα, την Ουγγαρία και την Τσεχία— όπου το ποσοστό των παιδιών κυμάνθηκε από 44 % έως 92 % του συνόλου των τελικών αποδεκτών. Ομοίως, στην Κύπρο, την Ιρλανδία, την Ουγγαρία και την Αυστρία, υψηλό ήταν το ποσοστό των παιδιών που υπήρξαν τελικοί αποδέκτες βασικής υλικής συνδρομής, καθώς κυμάνθηκε από 93 % έως 100 %. Στα προγράμματα των χωρών αυτών περιλαμβάνεται ειδική στήριξη για τα παιδιά. Τα παιδιά σε άλλα κράτη μέλη (π.χ. στο Βέλγιο, την Ισπανία και τη Γαλλία)

[7] Στην έκθεση υλοποίησης που κατάρτισαν για το 2018, οι αρχές της Βουλγαρίας αναθεώρησαν τους οικείους δείκτες εκροών τόσο για το εν λόγω έτος όσο και για τα προηγούμενα. Ως εκ τούτου, οι τιμές που δημοσιεύονται στην παρούσα έκθεση ενδέχεται να διαφέρουν από αυτές που αναφέρθηκαν τα προηγούμενα έτη.

αντιπροσωπεύουν υψηλό ποσοστό των αποδεκτών επισιτιστικής συνδρομής, καθώς τα προγράμματά τους καλύπτουν οικογένειες με παιδιά σε ευάλωτη κατάσταση.

Πλαίσιο 1. Εθνικά παραδείγματα κάλυψης παιδιών

Τσεχική Δημοκρατία: Η Τσεχία προσφέρει επιδοτούμενα γεύματα σε μειονεκτούντα παιδιά στα σχολεία. Οι υψηλής ποιότητας υπηρεσίες τροφοδοσίας σχολείων για παιδιά προσχολικής ηλικίας και παιδιά πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης θεωρούνται ότι ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των μαθητών στο σχολείο. Ο αριθμός των σχολείων που συμμετέχουν σε τέτοιου είδους προγράμματα αυξάνεται σταθερά. Όσον αφορά την υλική συνδρομή, στα αγαθά που διανεμήθηκαν στην Τσεχία περιλαμβάνονται πέντε είδη βρεφικού γάλακτος και γάλακτος δεύτερης βρεφικής ηλικίας για διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, καθώς και βρεφικές τροφές.

Κύπρος: Τα παιδιά αποτελούν σημαντικό ποσοστό των τελικών αποδεκτών τόσο επισιτιστικής (92 %) όσο και υλικής συνδρομής (100 %). Οι μαθητές σχολείου λαμβάνουν δωρεάν γεύματα που παρασκευάζονται σε σχολικά κυλικεία.

Κροατία: Στο πλαίσιο προγράμματος για τα σχολεία παρέχεται συνδρομή σε παιδιά που ζουν σε συνθήκες φτώχειας ή διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας. Τα παιδιά αυτά λαμβάνουν σχολικά γεύματα, καθώς και σχολικές τσάντες και άλλα σχολικά είδη.

Μάλτα: Το 2018 δρομολογήθηκε πρόγραμμα (ως συνοδευτικό μέτρο) για τη διανομή φρούτων, λαχανικών και γάλακτος σε μαθητές σχολείου, με σκοπό να καλλιεργηθεί μια νοοτροπία κατανάλωσης ποιοτικών και βιώσιμων τροφίμων μεταξύ των νέων. Παιδιά από ευάλωτες οικογένειες και οικογένειες πολύ χαμηλού εισοδήματος λαμβάνουν επίσης συνδρομή για τις σχολικές ανάγκες τους, όπως η παροχή στολών, γραφικής ύλης και εξωσχολικών δραστηριοτήτων, και για άλλες βασικές ανάγκες.

Ουγγαρία: Τα παιδιά αντιπροσωπεύουν σημαντικό ποσοστό των τελικών αποδεκτών. Τα παιδιά φτωχών οικογενειών λαμβάνουν στήριξη με τη μορφή συσκευασιών τροφίμων και βασικής υλικής συνδρομής.

Ιρλανδία: Τα παιδιά από οικογένειες που χρησιμοποιούν τράπεζες τροφίμων επωφελούνται επίσης από τα εν λόγω προγράμματα. Επιπλέον, τα παιδιά επωφελούνται από την παροχή εξοπλισμού για τη δημιουργία νοικοκυριού (στον οποίο περιλαμβάνεται εξοπλισμός για βρέφη) που χορηγείται σε οικογένειες προσφύγων οι οποίες μετεγκαθίστανται σε νέες κατοικίες. Το 2018, 40 000 μαθητές σχολείου και 1 000 παιδιά αιτούντων διεθνή προστασία που ζούσαν σε κρατικές δομές στέγασης έλαβαν σχολικό εξοπλισμό.

Αυστρία: Η στήριξη με τη μορφή σχολικών τσαντών και άλλων σχολικών ειδών στοχεύει απευθείας σε παιδιά σχολικής ηλικίας των οποίων οι οικογένειες λαμβάνουν το ελάχιστο εισόδημα.

Ισπανία: Για την κάλυψη των ειδικών αναγκών των παιδιών, και για την προώθηση της υγείας, της ανάπτυξης και της εξέλιξής τους, στις μειονεκτούσες οικογένειες παρέχονται ειδικά τρόφιμα (π.χ. βαζάκια βρεφικών τροφών, δημητριακά για βρέφη και γάλα δεύτερης βρεφικής ηλικίας σε σκόνη).

Περίπου το 10 % των τελικών αποδεκτών ήταν μετανάστες, άτομα αλλοδαπής προέλευσης ή μειονότητες. Επισημαίνεται ωστόσο ότι, για λόγους προστασίας δεδομένων, δεν υποβάλλονται πάντα τα στοιχεία που αφορούν τους μετανάστες που λαμβάνουν στήριξη (Ελλάδα, Γαλλία και Σλοβακία). Μεταξύ των ομάδων αυτών, οι ομάδες στις οποίες

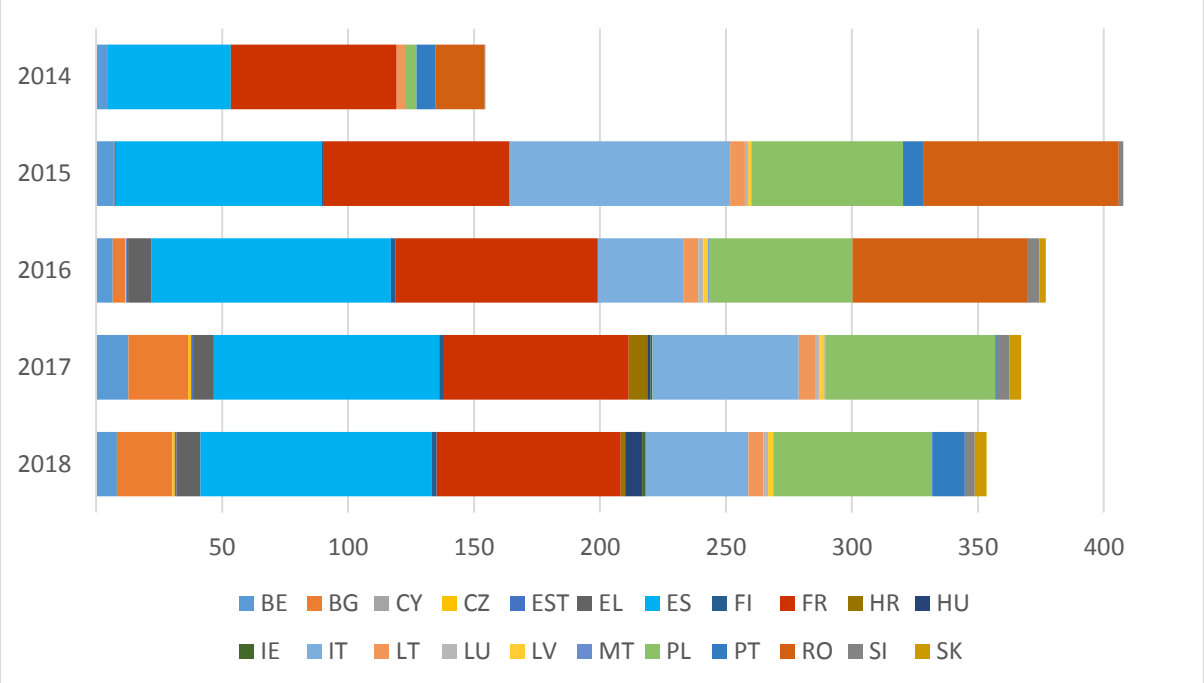
στόχευσαν περισσότερο τα προγράμματα (αναφέρονται στο 45 % των ΕΠ που αφορούσαν μετανάστες) ήταν οι πρόσφυγες και οι αιτούντες άσυλο.

Εκτιμάται ότι το 7 % των τελικών αποδεκτών του ΤΕΒΑ ήταν άστεγοι, το ποσοστό των οποίων αυξήθηκε το 2018 σε σχέση με το 2017. Ωστόσο, είναι εξαιρετικά δυσχερής η εκτίμηση του αριθμού των αστέγων, καθώς οι άστεγοι δεν καταχωρίζονται και συχνά είναι ιδιαιτέρως απρόθυμοι να παράσχουν οποιαδήποτε προσωπική πληροφορία. Επιπλέον, ο κύριος λόγος για την αύξηση του αριθμού των αστέγων είναι ότι η Γαλλία ανέφερε αριθμητικά στοιχεία για το 2018 ενώ δεν είχε υποβάλει σχετικά στοιχεία το προηγούμενο έτος. Στην Τσεχία, τη Γαλλία και την Ιρλανδία, ποσοστό άνω του 10 % των αστέγων έλαβε επισιτιστική συνδρομή. Εκτός της Ισπανίας, το ποσοστό των αστέγων που λαμβάνουν συνδρομή μειώθηκε το 2018 σε σύγκριση με το 2017, ιδίως στην Ιταλία.

ΕΠ Ι – Επισιτιστική συνδρομή

Η επισιτιστική συνδρομή παρέμεινε γενικά σταθερή σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Περισσότερα από 21 κράτη μέλη που συμμετέχουν στο πρόγραμμα είτε αύξησαν είτε διατήρησαν την ποσότητα των παρεχόμενων τροφίμων. Συνολικά, το 2018 η ποσότητα τροφίμων που διανεμήθηκε ήταν ελαφρώς μικρότερη σε σχέση με το 2017, καθώς η διανομή γευμάτων ή συσκευασιών τροφίμων μειώθηκε σε ορισμένα από τα μεγαλύτερα κράτη μέλη. Σε πέντε κράτη μέλη (Ισπανία, Γαλλία, Πολωνία, Ιταλία και Βουλγαρία) αντιστοιχεί το 82 % της συνολικής ποσότητας τροφίμων που διανεμήθηκαν το 2018. Τρία κράτη μέλη αύξησαν σημαντικά την ποσότητα των παρεχόμενων τροφίμων (Πορτογαλία, Ουγγαρία και Ιρλανδία). Δέκα κράτη μέλη διένειμαν λιγότερα τρόφιμα σε σχέση με το 2017 —στην περίπτωση του Βελγίου, της Εσθονίας, της Κροατίας, της Ιταλίας και της Σλοβενίας, η ποσότητα μειώθηκε σημαντικά.

Διάγραμμα 3. Επισιτιστική συνδρομή που χορηγήθηκε κατά την περίοδο 2014-2018 (σε χιλιάδες τόνους) ανά κράτος μέλος

Πηγή: SFC2014

Πάνω από το ήμισυ (55 %) της επισιτιστικής συνδρομής περιλάμβανε γαλακτοκομικά προϊόντα και αλεύρι, ψωμί, πατάτες και άλλα αμυλούχα προϊόντα. Το ποσοστό των

γαλακτοκομικών προϊόντων ήταν ιδιαιτέρως υψηλό στο Βέλγιο και στη Γαλλία. Στη Φινλανδία, την Ιταλία, τη Λετονία και τη Σλοβακία, ήταν υψηλό το ποσοστό που αφορούσε το αλεύρι, το ψωμί, τις πατάτες και τα άλλα αμυλούχα προϊόντα. Η ποσότητα φρούτων και λαχανικών που διανεμήθηκαν σημείωσε σταθερή αύξηση, από 9 % το 2014 σε 17 % το 2018[8]. Η ποσότητα λιπών και ελαίων παρουσίασε διαφοροποιήσεις και κατά μέσο όρο ανήλθε σε 6 %. Η ποσότητα έτοιμων προς κατανάλωση τροφών είναι αρκετά υψηλή στην Ουγγαρία και την Ιρλανδία αλλά, πέραν αυτών των χωρών, παραμένει εύλογα χαμηλή στην ΕΕ, σε ποσοστό 11 % περίπου. Στην Ιρλανδία, οι έτοιμες προς κατανάλωση τροφές περιλαμβάνονται στις κατηγορίες τροφίμων που ζητούν οι οργανώσεις-εταίροι. Αυτό οφείλεται στη ζήτηση των καταναλωτών και, ως εκ τούτου, συμβάλλει στη μείωση της σπατάλης τροφίμων. Το κόστος των παρεχόμενων τροφίμων ανά άτομο διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών καθώς και μεταξύ των ετών. Οι διαφορές αυτές οφείλονται κυρίως στην ποσότητα και στο είδος των προϊόντων που διανέμονται (π.χ. υψηλό ποσοστό νωπών προϊόντων), καθώς και στην ένταση της στήριξης.

Και τα 21 κράτη μέλη που παρείχαν τρόφιμα —εξαιρουμένης της Κύπρου— τα διένειμαν με τη μορφή τυποποιημένων συσκευασιών τροφίμων. Δεκατέσσερα κράτη μέλη παρείχαν και γεύματα: Βέλγιο, Βουλγαρία, Κύπρος, Τσεχία, Ελλάδα, Ισπανία, Φινλανδία, Κροατία, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λετονία, Πολωνία και Σλοβακία. Ορισμένα κράτη μέλη παρείχαν επίσης έτοιμα γεύματα σε μαθητές (Κύπρος, Τσεχία, Κροατία και Ιταλία) ή αστέγους (Φινλανδία, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Πολωνία και Σλοβακία). Η τράπεζα τροφίμων της Εσθονίας ανέπτυξε στενή συνεργασία με τις τοπικές αρχές, καθώς και με τους δήμους για να φτάσει όσο το δυνατόν πιο κοντά στα σπίτια των ανθρώπων. Χάρη στην καλή επικοινωνία μεταξύ των εταίρων, το 95 % όλων των συσκευασιών επισιτιστικής συνδρομής διανεμήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου-στόχου. Όπως και τα προηγούμενα έτη, οι διανομές τροφίμων από τις οργανώσεις-εταίρους στη Βουλγαρία, την Κύπρο, την Ουγγαρία και την Ισπανία χρηματοδοτήθηκαν εξ ολοκλήρου από το ΤΕΒΑ, ενώ στα άλλα κράτη μέλη οι οργανώσεις-εταίροι συμπλήρωσαν την επισιτιστική συνδρομή του ΤΕΒΑ με τρόφιμα που δόθηκαν ως δωρεά ή χρηματοδοτήθηκαν από άλλες πηγές.

ΕΠ Ι – Βασική υλική συνδρομή

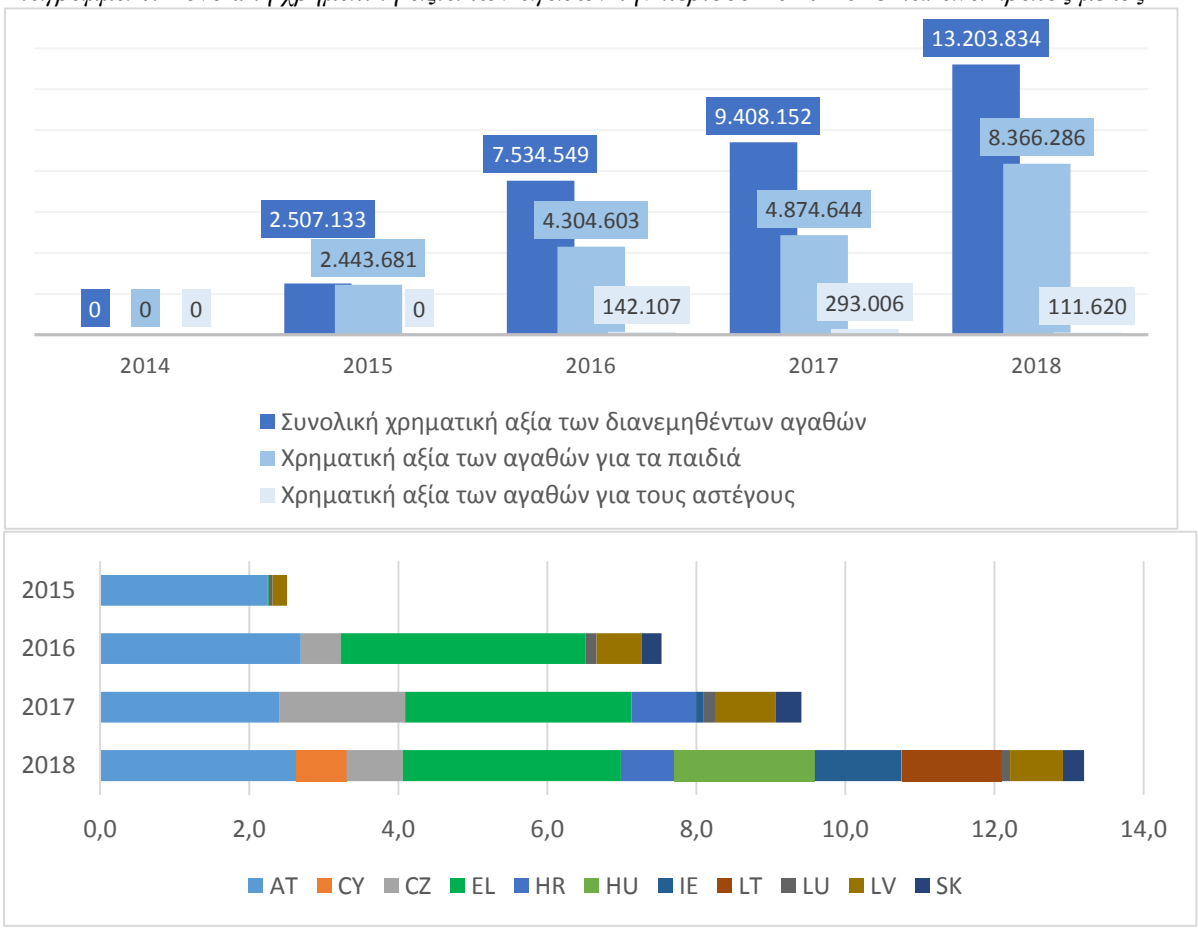
Ο αριθμός των αποδεκτών βασικής υλικής συνδρομής αυξήθηκε επίσης σημαντικά. Το 2018 τα κράτη μέλη διένειμαν 13,2 εκατ. EUR σε βασική υλική συνδρομή, ποσό κατά 29 % μεγαλύτερο από αυτό του 2017, το οποίο είχε ήδη αυξηθεί κατά 25 % σε σύγκριση με το 2016. Η σημαντική αυτή αύξηση οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι τρία κράτη μέλη διένειμαν βασική υλική συνδρομή για πρώτη φορά το 2018 —η Κύπρος, η Ουγγαρία και η Λιθουανία. Οκτώ κράτη μέλη συνέχισαν τη διανομή βασικής υλικής συνδρομής όπως και το προηγούμενο έτος (Αυστρία, Τσεχία, Ελλάδα, Κροατία, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο, Λετονία και Σλοβακία). Η πλειονότητα των αγαθών διανεμήθηκε σε τρία κράτη μέλη: Αυστρία, Τσεχία και Ελλάδα (βλ. διάγραμμα 4). Η Τσεχία, η Ελλάδα, η Κροατία και η Σλοβακία στόχευσαν τους αστέγους και τους προσέφεραν είδη προσωπικής υγιεινής και άλλα είδη. Στην Κροατία, οι άστεγοι έλαβαν επίσης εξοπλισμό κουζίνας και ρούχα, ενώ στην Ελλάδα και την Κροατία υπνόσακους/κουβέρτες.

Τα σχολικά είδη και τα προϊόντα προσωπικής φροντίδας για οικογένειες με παιδιά εξακολούθησαν να αποτελούν τα κυριότερη είδη βασικής υλικής συνδρομής. Το 2018, στα είδη που διανεμήθηκαν σε οικογένειες με παιδιά περιλαμβάνονταν γραφική ύλη και

[8] Αυτό οφείλεται επίσης στην αύξηση της διανομής τροφίμων στην Πορτογαλία, στην οποία το ποσοστό φρούτων και λαχανικών είναι υψηλό.

σχολικά είδη (Αυστρία, Ελλάδα, Κροατία, Ιρλανδία και Λετονία), σχολικές τσάντες (Αυστρία, Ελλάδα, Κροατία και Λετονία), συσκευασίες με προϊόντα βρεφικής φροντίδας (Κροατία, Ουγγαρία και Ιρλανδία), πάνες και βρεφικά μαντηλάκια (Ελλάδα), και αθλητικά είδη και ρούχα (Κροατία). Στην Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ουγγαρία, το Λουξεμβούργο, τη Λετονία και τη Σλοβακία διανεμήθηκαν επίσης είδη όπως απορρυπαντικά πλυντηρίου, σκόνες καθαρισμού (για χρωματιστά πανιά), απορρυπαντικά πλυντηρίων πιάτων, πάνες, κρέμα και σαπούνι για βρέφη και νήπια, υγρά μαντηλάκια και πάνες.

Διάγραμμα 4. Συνολική χρηματική αξία των αγαθών την περίοδο 2014-2018 και ανά κράτος μέλος

Πηγή: SFC2014

ΕΠ Ι – Συνοδευτικά μέτρα

Όλα τα κράτη μέλη που υλοποίησαν προγράμματα του ΕΠ Ι το 2018 θέσπισαν επίσης συνοδευτικά μέτρα. Στα μέτρα που σημείωσαν επιτυχία περιλαμβάνονται τα εξής: i) δραστηριότητες επικοινωνίας σχετικά με «παροχή συμβουλών για τη διαχείριση του οικιακού προϋπολογισμού», «πρόληψη της σπατάλης τροφίμων» και «επιλογή προμηθειών τροφίμων» (Πορτογαλία)· ii) διανομή περιοδικού στην εσθονική και τη ρωσική γλώσσα, με τίτλο «Βοήθεια»[9] σε αποδέκτες επισιτιστικής συνδρομής (Εσθονία)· iii) διανομή μικρών βιβλίων με συνταγές που περιέχουν συστατικά από τις συσκευασίες τροφίμων του ΤΕΒΑ και τρόφιμα που χορηγούνται συχνά ως δωρεά (Φινλανδία)· iv) το έργο «We Are Together» (Είμαστε μαζί) του Ερυθρού Σταυρού, στο πλαίσιο του οποίου παρέχονται σε παιδιά που προέρχονται από κοινωνικά μειονεκτούντα περιβάλλοντα πολιτιστικές εμπειρίες, βοήθεια με τις σχολικές

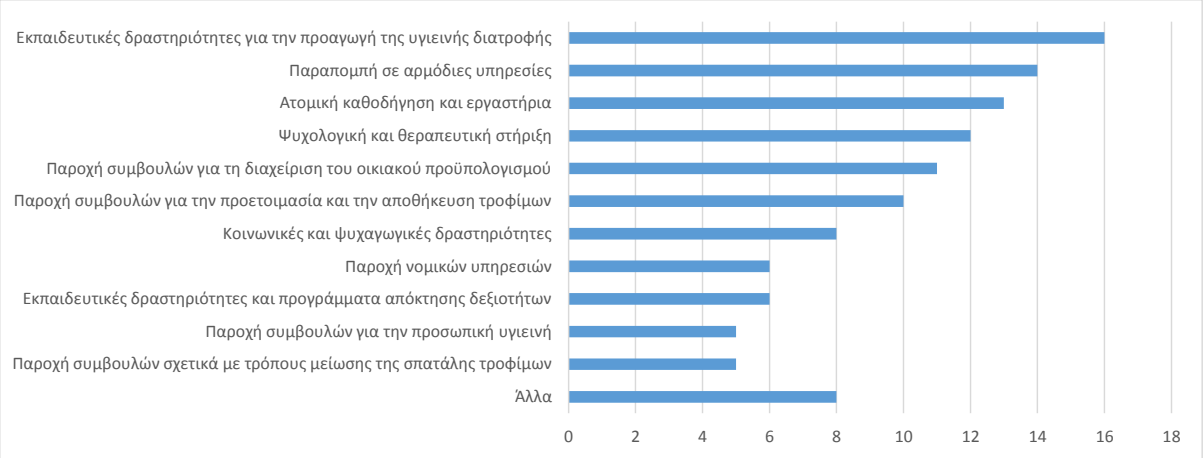
[9] Η έκδοση του περιοδικού το 2018 ήταν αφιερωμένη στην υγιεινή διατροφή και περιλάμβανε προτάσεις ενός διατροφολόγου για συνταγές υγιεινής διατροφής με τα τρόφιμα που συμπεριλαμβάνονταν στη συσκευασία. Στο περιοδικό περιλαμβάνονταν επίσης τα στοιχεία επικοινωνίας 38 οργανώσεων, οι οποίες μπορούσαν να παράσχουν περαιτέρω στήριξη.

εργασίες, καθοδήγηση και άλλου είδους συνδρομή (Σλοβενία)· v) το έργο «Tackling economic vulnerability through volunteering opportunities» (Αντιμετώπιση της οικονομικής ευπάθειας μέσω ευκαιριών εθελοντισμού) το οποίο διαχειρίζεται η Zadar Archdiocese Caritas (Κροατία) και το οποίο δεν περιορίζεται στην υλική συνδρομή αλλά παρέχει κίνητρα στους συμμετέχοντες ώστε να αναλάβουν δράση για την αντιμετώπιση των αιτίων της φτώχειας· και vi) διανομή φυλλαδίου μαζί με τις σχολικές τσάντες, στο οποίο παρέχονται συμβουλές σε μαθητές σχολείου σχετικά με διάφορα θέματα, από σχολικά και εργασιακά ζητήματα έως ψυχολογικά προβλήματα (Αυστρία).

Τα περισσότερα κράτη μέλη εφάρμοσαν συνδυασμό συνοδευτικών μέτρων, ενώ ελάχιστα κράτη μέλη επέλεξαν να επικεντρωθούν σε μία μόνο ή δύο δραστηριότητες. Τα συνοδευτικά μέτρα που εφαρμόστηκαν το 2018 (βλ. διάγραμμα 5) περιλάμβαναν:

- παροχή συμβουλών για την προετοιμασία και την αποθήκευση τροφίμων (Βέλγιο, Βουλγαρία, Εσθονία, Φινλανδία, Γαλλία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία),
- εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την προαγωγή της υγιεινής διατροφής / εργαστήρια μαγειρικής (Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Εσθονία, Ισπανία, Φινλανδία, Γαλλία, Κροατία, Ιταλία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Λετονία, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία),
- παροχή συμβουλών σχετικά με τρόπους μείωσης της σπατάλης τροφίμων (Βέλγιο, Βουλγαρία, Λιθουανία, Πολωνία, Πορτογαλία),
- παροχή συμβουλών προσωπικής υγιεινής (Βουλγαρία, Ουγγαρία, Λιθουανία, Λετονία, Σλοβακία),
- παραπομπή σε αρμόδιες υπηρεσίες (π.χ. κοινωνικές/διοικητικές) (Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Εσθονία, Ισπανία, Φινλανδία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Λετονία, Μάλτα, Σλοβακία),
- ατομική καθοδήγηση και εργαστήρια (Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Λετονία, Μάλτα, Σλοβενία, Σλοβακία),
- ψυχολογική και θεραπευτική στήριξη (Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Κύπρος, Εσθονία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Λιθουανία, Λετονία, Σλοβενία, Σλοβακία),
- παροχή συμβουλών για τη διαχείριση του οικιακού προϋπολογισμού (Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχία, Ελλάδα, Φινλανδία, Ιταλία, Λιθουανία, Λετονία, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία),
- κοινωνικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες (Τσεχία, Ελλάδα, Φινλανδία, Γαλλία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Σλοβενία),
- εκπαιδευτικές δραστηριότητες και κατάρτιση/προγράμματα για την απόκτηση δεξιοτήτων (Εσθονία, Κροατία, Ιταλία, Λιθουανία, Μάλτα, Σλοβενία),
- παροχή νομικών υπηρεσιών (Βέλγιο, Εσθονία, Γαλλία, Ιταλία, Λιθουανία, Σλοβακία),
- άλλα μέτρα (Βέλγιο, Εσθονία, Φινλανδία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λετονία, Μάλτα, Σλοβενία).

Διάγραμμα 5. Είδη συνοδευτικών μέτρων που εφαρμόστηκαν το 2018 (n=22)

ΕΠ ΙΙ – Κοινωνική ενσωμάτωση

Όπως και τα προηγούμενα έτη, η Γερμανία, η Δανία, οι Κάτω Χώρες και η Σουηδία υλοποίησαν δράσεις κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Στη Γερμανία, η κύρια δραστηριότητα είχε ως στόχο την προσέγγιση των νεοαφιχθέντων ενηλίκων και των αστέγων και τη βελτίωση της πρόσβασής τους σε υπηρεσίες συμβουλευτικής και μέτρα στήριξης. Η Γερμανία έχει ήδη υπερβεί διάφορους από τους στόχους που έχουν τεθεί στον τομέα αυτόν. Περίπου το 90 % των εν λόγω νεοαφιχθέντων ενηλίκων και αστέγων που συμμετείχαν στις δραστηριότητες κοινωνικής ενσωμάτωσης το 2018 χρησιμοποίησαν στη συνέχεια τις κοινωνικές υπηρεσίες (έναντι στόχου 50 %). Ο συνολικός αριθμός των αστέγων και των ατόμων που κινδυνεύουν να βρεθούν χωρίς στέγη οι οποίοι έλαβαν υπηρεσίες συμβουλευτικής έως το 2018 ανέρχεται σε 21 564 —ο οποίος υπερβαίνει ήδη τον ειδικό στόχο του προγράμματος. Ικανοποιητική πρόοδος σημειώθηκε επίσης στην προσέγγιση νεοαφιχθέντων νηπίων (12 237) και των γονέων τους (13 734). Συνεπώς, αναμένεται ότι θα επιτευχθεί ο στόχος της προσέγγισης 19 700 παιδιών και γονέων έως το 2020.

Στη Δανία, οι συνθήκες για τους αστέγους —συμπεριλαμβανομένων των αστέγων από άλλες χώρες της ΕΕ που έχουν άδεια παραμονής στη Δανία— βελτιώθηκαν χάρη στην παροχή πρόσβασης σε καταφύγια και κοινωνικούς λειτουργούς. Μέσω δραστηριοτήτων προσέγγισης, τα άτομα αυτά έλαβαν προσωρινή στέγη, μπόρεσαν να συμμετάσχουν σε κοινωνικές εκδηλώσεις και εκδηλώσεις δικτύωσης, καθώς και να αποκτήσουν εργασιακή πείρα σε ιδιωτική εταιρεία. Οι δραστηριότητες προσαρμόστηκαν στην ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση των άστεγων μεταναστών που αντιμετωπίζουν γλωσσικά εμπόδια και άλλες προκλήσεις. Συνολικά, 1 412 άτομα επωφελήθηκαν από τις δραστηριότητες αυτές την περίοδο 2014-2018. Ο αριθμός αυτός υπερβαίνει ήδη τον στόχο που έχει τεθεί για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 (1 400).

Στις Κάτω Χώρες, το πρόγραμμα «Elderly in the neighbourhood» (Ηλικιωμένοι στη γειτονιά) συνεχίστηκε το 2018 με 776 συμμετέχοντες. Ο αριθμός αυτός ήταν μικρότερος σε σχέση με το 2017 αλλά πολύ μεγαλύτερος σε σχέση με το 2016. Το πρόγραμμα επιδιώκει να καταπολεμήσει τον κοινωνικό αποκλεισμό μειονεκτούντων ηλικιωμένων. Όλα τα άτομα που έλαβαν μέρος ήταν ηλικίας άνω των 65 ετών. Οι συμμετέχοντες την περίοδο 2014-2018 ανήλθαν συνολικά σε 2 274, αντιπροσωπεύοντας το 45 % του στόχου (5 000). Ένα σημαντικό αποτέλεσμα ήταν ότι, έπειτα από 2 έτη λειτουργίας του προγράμματος, περίπου το 84 % των ηλικιωμένων που καλύπτονταν εξακολουθούσαν να συμμετέχουν σ' αυτό, το 45 % ανέφεραν ότι είχαν διευρύνει τον κοινωνικό τους κύκλο και το 35 % είχαν ενισχύσει τις ψηφιακές και οικονομικές τους δεξιότητες. Το 2018 δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή

στην κάλυψη ηλικιωμένων με μεταναστευτικό υπόβαθρο, π.χ. τουρκικής ή μαροκινής καταγωγής, η προσέγγιση των οποίων είναι δύσκολη, καθώς παρουσιάζουν τάσεις απομόνωσης. Το 29 % των συμμετεχόντων στο έργο δεν είχαν γεννηθεί στις Κάτω Χώρες.

Τα μέτρα κοινωνικής ενσωμάτωσης στη Σουηδία εστιάζουν στην προαγωγή της υγείας και στην παροχή βασικών πληροφοριών σχετικά με τη σουηδική κοινωνία σε απόρους που προέρχονται από άλλες χώρες της ΕΕ ή του ΕΟΧ. Οι κυριότερες ομάδες-στόχοι είναι οι άστεγοι (ή τα άτομα που κινδυνεύουν να βρεθούν χωρίς στέγη), οι μετανάστες, τα άτομα αλλοδαπής προέλευσης, οι μειονότητες και οι γυναίκες. Το πρόγραμμα μέχρι στιγμής καλύπτει 2 016 άτομα, από τα οποία 414 προσεγγίστηκαν το 2018. Το ποσοστό των ατόμων που αναφέρουν ότι έλαβαν στήριξη ή συνδρομή παρουσιάζει σταθερή άνοδο, καθώς αυξήθηκε από 43 % το 2016 σε 84 % το 2018. Το ποσοστό των ατόμων που αναφέρουν ότι έχουν βελτιώσει τις συνθήκες διαχείρισης της υγείας και της υγιεινής τους αυξήθηκε επίσης —από 38 % το 2016 σε 82 % το 2018. Σημαντική υπέρβαση του στόχου του 40 % καταγράφηκε και στους δύο δείκτες.

Εμπόδια κατά την υλοποίηση

Εμπόδια κατά την υλοποίηση αναφέρθηκαν από 19 κράτη μέλη. Στα εμπόδια αυτά περιλαμβάνονται τα εξής: i) εναπομένουσες προκλήσεις στην υλικοτεχνική υποδομή, π.χ. παράδοση και αποθήκευση (Ελλάδα, Φινλανδία, Ουγγαρία, Πορτογαλία)· ii) νομικά ζητήματα, π.χ. διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων ή προστασία δεδομένων (Βέλγιο, Βουλγαρία, Εσθονία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Μάλτα, Πορτογαλία, Ρουμανία)· iii) έλλειψη ικανότητας των οργανώσεων-εταίρων (Δανία, Ουγγαρία, Πολωνία)· iv) προκλήσεις όσον αφορά την προσέγγιση των ομάδων-στόχων (Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Πολωνία και Σουηδία)· v) προκλήσεις όσον αφορά την παρακολούθηση και τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τους τελικούς αποδέκτες (Ουγγαρία, Ιταλία, Ρουμανία)· και vi) προβλήματα με τα διανεμόμενα αγαθά, π.χ. ως προς την ποιότητα, την ποικιλία και το βάρος τους[10] (Γαλλία, Ουγγαρία). Στη Ρουμανία προέκυψαν επίσης γενικές προκλήσεις σχετικά με την υλοποίηση, και ειδικότερα ζητήματα σε σχέση με τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων και τις δυνατότητες. Παρά την τακτική παρακολούθηση και τη στήριξη της Επιτροπής, καθώς και την ενεργή χρήση της διαθέσιμης τεχνικής βοήθειας για τη βελτίωση της ικανότητας της διαχειριστικής αρχής του ΤΕΒΑ, δεν κατέστη δυνατή η επίλυση των ζητημάτων κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς.

Η ευελιξία του ΤΕΒΑ και η ισχυρή συνεργασία μεταξύ των διαχειριστικών αρχών και των οργανώσεων-εταίρων βοήθησαν τις χώρες να αντιμετωπίσουν πολλά από τα εν λόγω εμπόδια. Στην Ιταλία, η διαχειριστική αρχή διοργάνωσε συνεδρίαση με τους δικαιούχους υλικής συνδρομής ώστε να προσφέρει πρόσθετη στήριξη για την επίλυση των προβλημάτων υλοποίησης. Το 2018, η Γαλλία τροποποίησε το οικείο σύστημα διαχείρισης και θέσπισε νέες διαδικασίες, κυρίως για τον εσωτερικό έλεγχο, την υλικοτεχνική υποδομή και την τεχνική βοήθεια ώστε να οριστικοποιηθεί η διαδρομή ελέγχου του προγράμματος.

Οριζόντιες αρχές

Στο άρθρο 5 του κανονισμού για το ΤΕΒΑ προσδιορίζονται οριζόντιες αρχές οι οποίες θα πρέπει να εφαρμόζονται συνολικά κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του Ταμείου. Σε

[10] Αναφέρθηκαν επίσης άλλα μεμονωμένα προβλήματα, όπως: μη παραδοθέντα τρόφιμα (Ελλάδα), κατεστραμμένα ή φθαρμένα αγαθά (Ελλάδα), εσφαλμένος υπολογισμός της διαχειριστικής αρχής σε σχέση με δείκτη που πρέπει να διορθωθεί (Κύπρος), παροχή ανεπαρκούς ποσότητας τροφίμων για την ομάδα-στόχο (Κροατία), διοικητικός φόρτος και περιορισμένοι χρηματοοικονομικοί πόροι (Εσθονία), περιορισμένο ενδιαφέρον από τις οργανώσεις-εταίρους (Σλοβακία), μέτρα που κρίθηκαν ακατάλληλα για τη δεδομένη χρονική στιγμή, με αποτέλεσμα να σημειωθούν καθυστερήσεις στην υλοποίηση (Ρουμανία), στάση της κοινωνίας έναντι της ομάδας-στόχου (Σουηδία).

αυτές περιλαμβάνονται η συμπληρωματικότητα της χρηματοδότησης, η ισότητα των φύλων, η καταπολέμηση των διακρίσεων, η αποφυγή της σπατάλης τροφίμων, η ισορροπημένη διατροφή και οι περιβαλλοντικές και κλιματικές πτυχές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να τηρούν αυτές τις αρχές και να υποβάλλουν σχετικά στοιχεία στις οικείες ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τις εν λόγω γενικές αρχές. Τηρούν την αρχή της συμπληρωματικότητας με τη χρήση άλλων χρηματοδοτικών μέσων. Στην Εσθονία, το Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων αποτελεί επίσης τον ενδιάμεσο φορέα για το ΕΚΤ, γεγονός που διασφαλίζει την ενιαία παρακολούθηση και ροή των πληροφοριών που αφορούν τις υπηρεσίες που παρέχονται από τα δύο Ταμεία. Η Φινλανδία ανέφερε συνέργειες μεταξύ των συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΚΤ έργων κοινωνικής ενσωμάτωσης, τα οποία λειτουργούν ως συνοδευτικά μέτρα της διανομής τροφίμων από το ΤΕΒΑ.

Αρκετά κράτη μέλη έχουν εξηγήσει τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζουν την αρχή της ισότητας των φύλων. Η Τσεχία καλύπτει τις μόνες μητέρες, οι οποίες θεωρεί ότι αποτελούν μια ιδιαιτέρως ευάλωτη ομάδα. Η Γερμανία εστιάζει στην παροχή συμβουλών σε γυναίκες σε ζητήματα υγείας και παιδικής φροντίδας, ενώ έχει καταρτίσει ενημερωτικά φυλλάδια για θέματα φύλου, τα οποία προορίζονται για τις οργανώσεις-εταίρους. Δύο έργα στη Σουηδία αφορούν ειδικά την υγεία των γυναικών, ενώ άλλα έργα προσαρμόστηκαν ώστε να βελτιωθεί η στόχευσή τους στις γυναίκες. Στη Σουηδία και τις Κάτω Χώρες, το 80 % των αποδεκτών συνδρομής κοινωνικής ενσωμάτωσης ήταν γυναίκες.

Τα περισσότερα κράτη μέλη αναφέρθηκαν ρητά στις δράσεις για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Η Γερμανία και η Λετονία παρέχουν κατευθυντήριες γραμμές και εργαστήρια σε θέματα καταπολέμησης των διακρίσεων. Στην Ουγγαρία, λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές ανάγκες των ατόμων που ζουν με αναπηρίες, π.χ. η διανομή τροφίμων διοργανώνεται σε χώρους όπου δεν υπάρχουν εμπόδια, ενώ παρέχεται επίσης συνδρομή για την παραλαβή των συσκευασιών τροφίμων. Το Λουξεμβούργο διασφαλίζει την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρίες. Η Βουλγαρία ισχυρίζεται ότι το ΤΕΒΑ συμβάλλει στην προαγωγή ίσων ευκαιριών, παρέχοντας ειδικά γεύματα ανάλογα με την εθνοτική καταγωγή και τη θρησκεία.

Τα περισσότερα εθνικά προγράμματα του ΤΕΒΑ δίνουν προτεραιότητα σε μέτρα για την αντιμετώπιση της σπατάλης τροφίμων. Η Ιρλανδία μειώνει τη σπατάλη τροφίμων συνδυάζοντας τρόφιμα που συλλέγονται από τα σουπερμάρκετ με τις παραδόσεις τροφίμων του ΤΕΒΑ. Στη Μάλτα και την Ισπανία, οι συσκευασίες τροφίμων προσαρμόζονται στις ανάγκες των ανθρώπων που τις λαμβάνουν ώστε να αποφεύγεται η σπατάλη. Η Σλοβενία δίνει προτεραιότητα στην αποδοτικότητα του συστήματος διανομής τροφίμων ώστε να διασφαλίζει ότι τα τρόφιμα διανέμονται γρήγορα στα άτομα και πολύ πριν την ημερομηνία λήξης τους. Στο Βέλγιο, στο πλαίσιο του ΤΕΒΑ, διανέμεται φρέσκια σούπα που παρασκευάζεται με μη πωληθέντα τρόφιμα. Το Βέλγιο ενθαρρύνει επίσης τις δωρεές τροφίμων μέσω χορήγησης απαλλαγής ΦΠΑ και ενός χάρτη μεταξύ του τομέα επισιτιστικής συνδρομής και των εμπόρων λιανικής. Στη Γαλλία, ο νόμος του 2016 για την καταπολέμηση της σπατάλης εφαρμόζεται ευρέως από τις οργανώσεις-εταίρους, με αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση της σπατάλης τροφίμων. Στις οικείες διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων για την επιλογή προμηθευτών, το 2016 προστέθηκε το κριτήριο του συνυπολογισμού του αποτυπώματος άνθρακα από τη μεταφορά των τροφίμων. Στην Κροατία, στα έγγραφα των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για τη στέρηση τροφής, τη βασική υλική στέρηση και την τεχνική βοήθεια προσδιορίζονται τρόποι πρόληψης της σπατάλης τροφίμων, εγγύησης της ασφάλειας των προϊόντων και προστασίας της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος.

Στη Λιθουανία, τυχόν υπολείμματα από τις συσκευασίες τροφίμων μεταφέρονται σε κυλικεία, τα οποία παρασκευάζουν και παραδίδουν γεύματα σε αστέγους.

Πολλά κράτη μέλη ανέφεραν ότι διανέμουν ποικιλία τροφίμων τα οποία είναι ισορροπημένα από διατροφική άποψη. Στη Γαλλία, τα γεύματα προσαρμόζονται στην ηλικία και στις συνθήκες διαβίωσης των ατόμων που τα λαμβάνουν. Οι συσκευασίες τροφίμων στην Πορτογαλία έχουν ως στόχο να καλύπτουν τουλάχιστον το 50 % των απαιτήσεων ενέργειας και διατροφής ενός ατόμου, ενώ στις ημερήσιες μερίδες περιλαμβάνεται καθεμία από τις επτά ομάδες τροφίμων. Η Σλοβακία ζήτησε από την Αρχή Δημόσιας Υγείας να αξιολογήσει τη σύνθεση των συσκευασιών τροφίμων που διανέμει, ώστε να διασφαλιστεί η ορθή διατροφική ισορροπία. Στην Εσθονία, ζητήθηκε η γνώμη του Εθνικού Ινστιτούτου για την Προαγωγή της Υγείας σχετικά με τις συσκευασίες τροφίμων, το οποίο συνέστησε τον αποκλεισμό των συνηθέστερων αλλεργιογόνων (π.χ. ξηροί καρποί και τρόφιμα που περιέχουν ξηρούς καρπούς). Η Βουλγαρία έλαβε υπόψη τις οδηγίες του Υπουργείου Υγείας, καθώς και τα σχόλια που υποβλήθηκαν από τους αποδέκτες. Η Λετονία διοργάνωσε δραστηριότητες προαγωγής της υγείας, π.χ. σχετικά με την υγιεινή διατροφή και τον υγιεινό τρόπο ζωής, ζητήματα παιδικής φροντίδας, πρόληψη των εξαρτήσεων, δεξιότητες πρώτων βοηθειών, αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και πρόληψη ασθενειών.

Πολλά κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη κλιματικές και περιβαλλοντικές πτυχές. Η Αυστρία αναφέρει ότι επιλέχθηκαν βιώσιμα προϊόντα υψηλής ποιότητας για περιβαλλοντικούς λόγους. Στην Τσεχία, οι παραγγελίες μέσω του ΤΕΒΑ αφορούν αποκλειστικά προϊόντα που είναι φιλικά προς το περιβάλλον και ενθαρρύνουν την ανακύκλωση. Οι οργανώσεις-εταίροι επιλέγουν προϊόντα από ένα σύνολο εμπορευμάτων ανάλογα με τις ανάγκες των πελατών τους. Με τον τρόπο αυτό ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος παροχής ανεπιθύμητων ειδών και προλαμβάνεται η σπατάλη.

Αξιολογήσεις

Τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του ΤΕΒΑ στα επιμέρους κράτη μέλη είναι εν γένει θετικά σύμφωνα με διεξοδικές αξιολογήσεις. Για παράδειγμα, η έκθεση του Λουξεμβούργου καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η στήριξη από το ΤΕΒΑ παρέχει στη χώρα τη δυνατότητα να ελευθερώσει κονδύλια από τον προϋπολογισμό για την κάλυψη άλλων δημόσιων αναγκών. Στην Πορτογαλία, στο πλαίσιο εθνικής μελέτης καταδείχθηκε ότι η επισιτιστική συνδρομή διευκόλυνε ποσοστό 72 % των ατόμων που καλύφθηκαν από το ΕΠ να διαχειριστούν καλύτερα τον οικιακό προϋπολογισμό τους. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης της Γαλλίας διατυπώθηκαν αμφιβολίες σχετικά με τη σύνδεση μεταξύ του προγράμματος του ΤΕΒΑ και της μείωσης της φτώχειας, δεδομένου του σύνθετου και πολυδιάστατου χαρακτήρα του φαινομένου αυτού. Ωστόσο, καθώς η επισιτιστική συνδρομή είναι η πρώτη επαφή με τα άτομα που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και ανοίγει τον δρόμο για την παροχή εξατομικευμένης στήριξης, ο θετικός αντίκτυπός της θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο παρατήρησης σε βάθος χρόνου.

Ορισμένα κράτη μέλη χρησιμοποίησαν ειδικά κριτήρια αξιολόγησης και/ή αξιολόγησαν ειδικά ζητήματα. Το Βέλγιο διενήργησε έρευνα αγοράς για να ελέγξει ποια υγιεινά προϊόντα μπορούσαν να αγοραστούν και να διανεμηθούν με τον ελάχιστο δυνατό περιβαλλοντικό αντίκτυπο. Η Ελλάδα μελέτησε τη συμβολή του προγράμματος στην καταπολέμηση της επισιτιστικής ανασφάλειας, δηλαδή αν επιτεύχθηκε η πρόσληψη διατροφικών στοιχείων σύμφωνα με τις επιστημονικές συστάσεις και αν βελτιώθηκε η ποιότητα ζωής των αποδεκτών.

Πλαίσιο 2. Δραστηριότητες αξιολόγησης στην Ιρλανδία και την Ισπανία

Στην Ιρλανδία, η διαχειριστική αρχή του ΤΕΒΑ διενεργεί έρευνες των ενδιαφερόμενων μερών ανά τακτά διαστήματα. Τα κυριότερα πορίσματα είναι ότι η στήριξη έχει θετικό αντίκτυπο στα μειονεκτούντα άτομα, βοηθώντας τα να προχωρήσουν στη ζωή τους και να αυξήσουν τις κοινωνικές επαφές τους, καθώς και ότι ελευθερώνει χρηματικούς πόρους για άλλες ουσιώδεις δράσεις. Επαινέθηκε η υψηλή ποιότητα του σχολικού εξοπλισμού, ενώ τα παιδιά που επωφελήθηκαν από αυτά δήλωσαν πολύ ευχαριστημένα που είχαν είδη παρόμοιας ποιότητας με αυτά των φίλων τους. Ένα άλλο βασικό όφελος είναι ότι οι τράπεζες τροφίμων κατόρθωσαν να αυξήσουν τις προμήθειές τους και να διασφαλίσουν την κανονικότητα της λειτουργίας τους. Επιπλέον, η βασική οργάνωση-εταίρος «FoodCloud Hubs» κατόρθωσε να συνδυάσει τρόφιμα που συλλέγονταν από σουπερμάρκετ με τρόφιμα χρηματοδοτούμενα από το ΤΕΒΑ. Το στοιχείο αυτό είναι θετικό για το περιβάλλον, καθώς όσο λιγότερα τρόφιμα αποστέλλονται προς διάθεση σε χώρους υγειονομικής ταφής, τόσο μειώνονται οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.

Στην Ισπανία, ο Ερυθρός Σταυρός και η Ομοσπονδία Τραπεζών Τροφίμων διενήργησαν ολοκληρωμένη αξιολόγηση του ΤΕΒΑ το 2018[11]. Στην έκθεσή τους διατυπώνεται το συμπέρασμα ότι η στήριξη του ΤΕΒΑ χαίρει μεγάλης εκτίμησης από τους δικαιούχους —το 96 % αυτών θα το συνιστούσαν σε άλλους και το 76 % αυτών δηλώνουν ότι τα παρεχόμενα τρόφιμα «τους γλιτώνουν από πολλές δυσκολίες». Ωστόσο, στην έκθεση επιβεβαιώνεται επίσης ότι το πρόγραμμα —παρότι συμβάλλει στην ανακούφιση από ακραίες μορφές φτώχειας και στηρίζει την οικογενειακή διατροφή— δεν αρκεί για να επιτρέψει σε οικογένειες και μεμονωμένα άτομα να βγουν από την επισφαλή κατάσταση στην οποία βρίσκονται.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι οικονομικές δεσμεύσεις στο πλαίσιο του προγράμματος του ΤΕΒΑ αυξήθηκαν σημαντικά, ανερχόμενες σε 762,2 εκατ. EUR το 2018. Οι συνολικές διατεθείσες δαπάνες για την περίοδο 2014-2018 ανήλθαν σε σχεδόν 2 732 εκατ. EUR, ήτοι στο 61 % των συνολικών πόρων του προγράμματος (ενωσιακή και εθνική συγχρηματοδότηση). Τα στοιχεία αυτά καταδεικνύουν ότι η εκτέλεση του προϋπολογισμού του ΤΕΒΑ εξελίσσεται κανονικά. Αυξήθηκαν επίσης σημαντικά οι πληρωμές, οι δε ενδιάμεσες πληρωμές της Επιτροπής είχαν υπερβεί το 38 % των συνολικών επιχορηγήσεων της περιόδου 2014-2020 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2019 (25 % έως το τέλος του 2018).

Τα περισσότερα κράτη μέλη παγίωσαν τα επιτεύγματά τους όσον αφορά τη χορήγηση συνδρομής και σημείωσαν ικανοποιητική πρόοδο ως προς την επίτευξη των στόχων τους. Το 2018 26 κράτη μέλη χορηγήσαν με επιτυχία συνδρομή από το ΤΕΒΑ. Η επισιτιστική συνδρομή παρέμεινε γενικά σταθερή σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Η χορήγηση βασικής υλικής συνδρομής συνέχισε να αυξάνεται, καθώς το 2018 διανεμήθηκε 29 % περισσότερη συνδρομή σε σύγκριση με το 2017. Η Κύπρος, η Ουγγαρία και η Λιθουανία διένειμαν βασική υλική συνδρομή για πρώτη φορά το 2018. Ωστόσο, εξακολουθούν να παρατηρούνται ορισμένα προβλήματα υλοποίησης, κυρίως καθυστερήσεις, καθώς και προκλήσεις στον τομέα της υλικοτεχνικής υποδομής, σε σχέση με νομικές πτυχές, στην προσέγγιση ομάδων-στόχων, στην παρακολούθηση και αξιολόγηση, και σε σχέση με την έλλειψη ικανότητας των οργανώσεων-εταίρων. Τα περισσότερα κράτη μέλη κατόρθωσαν να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες αυτές χάρη στην εμπιστοσύνη και τη συνεργασία των ενδιαφερόμενων μερών, παρότι σε ορισμένες περιπτώσεις απαιτήθηκαν τροποποιήσεις του προγράμματος. Ωστόσο, παρά τη στενή παρακολούθηση από την Επιτροπή, η Ρουμανία δεν

[11] Spanish Red Cross (2018): FEAD impact assessment in Spain [Ισπανικός Ερυθρός Σταυρός (2018): Αξιολόγηση του αντικτύπου του ΤΕΒΑ στην Ισπανία].

χορήγησε βοήθεια το 2018 λόγω θεσμικών αλλαγών και διαρκών προβλημάτων στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων.

Το 2018 εκτιμάται ότι 13 εκατομμύρια άνθρωποι επωφελήθηκαν από τη στήριξη του ΤΕΒΑ. Αποδεικνύεται ότι η στήριξη του ΤΕΒΑ παραμένει σταθερή με την πάροδο των ετών. Η επισιτιστική συνδρομή παραμένει η συχνότερα παρεχόμενη μορφή συνδρομής. Από τον συνολικό αριθμό των τελικών αποδεκτών, πάνω από 12,5 εκατομμύρια (92 %) έλαβαν επισιτιστική συνδρομή και περίπου 998 000 (7 %) έλαβαν βασική υλική συνδρομή το 2018, ενώ σχεδόν 39 000 συμμετείχαν σε προγράμματα κοινωνικής ενσωμάτωσης (ΤΕΒΑ ΕΠ ΙΙ). Όπως τα προηγούμενα έτη, τα παιδιά εξακολούθησαν να αποτελούν τη μεγαλύτερη ομάδα αποδεκτών (29 % του συνόλου των τελικών αποδεκτών). Οι άστεγοι (7 %) και τα άτομα με αναπηρίες (5 %) συγκαταλέγονται μεταξύ των ειδικών ομάδων-στόχων. Εκτιμάται ότι το 10 % του συνόλου των ατόμων που έλαβαν στήριξη ήταν μετανάστες, άτομα αλλοδαπής προέλευσης ή μειονότητες, και το 8 % ήταν άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω.

Όπως τα προηγούμενα έτη, από τις εκθέσεις προκύπτει ότι η ευελιξία του ΤΕΒΑ έχει καθοριστική σημασία για την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίησή του. Ο ρόλος των οργανώσεων-εταίρων από την άποψη των γνώσεων όσον αφορά τις ομάδες-στόχους και της προσέγγισης είναι ιδιαιτέρως σημαντικός. Ωστόσο, το ΤΕΒΑ βοήθησε επίσης τις οργανώσεις-εταίρους να αυξήσουν την αποδοτικότητά τους, μεταξύ άλλων όσον αφορά τους χρόνους παράδοσης και τη θεσμική συνεργασία. Επιπλέον, τα κράτη μέλη και οι οργανώσεις-εταίροι μπορούσαν να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με τον τρόπο και τον χρόνο προσέγγισης των ομάδων-στόχων, γεγονός το οποίο είχε καθοριστική σημασία για τη διαμόρφωση σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης με τους τελικούς αποδέκτες.

Τα συνοδευτικά μέτρα έχουν εδραιωθεί ενώ έχει αυξηθεί η διαφοροποίησή τους. Όλα τα κράτη μέλη του ΕΠ Ι που υλοποίησαν το ΤΕΒΑ το 2018 θέσπισαν συνοδευτικά μέτρα, σύμφωνα με τις εκθέσεις τους. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την προαγωγή της υγιεινής διατροφής / τα εργαστήρια μαγειρικής ήταν ο συνηθέστερος τύπος συνοδευτικού μέτρου, ακολουθούμενος από την ατομική καθοδήγηση και τα σεμινάρια, και την ψυχολογική και θεραπευτική στήριξη. Η παραπομπή στις αρμόδιες υπηρεσίες παρέμεινε το πρώτο βήμα κρίσιμης σημασίας για την έξοδο από τη φτώχεια. Συνολικά, αναδείχθηκε ένα διαφοροποιημένο σύνολο ορθών πρακτικών.

Γενικά, τα κράτη μέλη αναφέρουν ότι συμμορφώνονται με τις οριζόντιες αρχές. Όλα διασφάλισαν ότι η συνδρομή ήταν εξίσου προσβάσιμη σε άνδρες και γυναίκες και τα περισσότερα τόνισαν ότι δεν εισήχθησαν διακρίσεις λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Ορισμένα κράτη μέλη κατέβαλαν προσπάθειες για να διασφαλίσουν ότι το περιεχόμενο των συσκευασιών τροφίμων του ΤΕΒΑ ανταποκρινόταν στα αιτήματα των οργανώσεων-εταίρων και των τελικών αποδεκτών, ώστε να αποτραπεί η σπατάλη τροφίμων. Τα κράτη μέλη κατέβαλαν προσπάθειες για να παρέχουν κυρίως υγιεινά τρόφιμα και έδωσαν ιδιαίτερη προσοχή στην αποθήκευση και την έγκαιρη παράδοση, καθώς και στη χρήση ανακυκλωμένων υλικών. Οι πτυχές αυτές συνέβαλαν επίσης στην προστασία του κλίματος και του περιβάλλοντος.

Καθώς το ΤΕΒΑ εισέρχεται στα τελικά στάδια υλοποίησης, η προσοχή στρέφεται στην επιτυχή ενσωμάτωση της στήριξης των απόρων στο πρόγραμμα του ΕΚΤ+. Με την πρόταση του 2018 για το ΕΚΤ+, η Επιτροπή έθεσε τα θεμέλια για την επιτυχή συνέχιση της παροχής στήριξης στους απόρους. Οι τρέχουσες διαπραγματεύσεις των συννομοθετών καταδεικνύουν ότι η πρόθεση για δημιουργία συνεργειών, απλούστευση και σταθερή ενσωμάτωση της στήριξης σε μια ευρεία προσέγγιση κοινωνικής ενσωμάτωσης αξιολογείται ιδιαιτέρως θετικά. Η επιτυχής ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων είναι πλέον καθοριστικής

σημασίας ώστε ο διάλογος σχετικά με τον προγραμματισμό του ΕΚΤ+ να εισέλθει στο τελικό στάδιο και τα προγράμματα να υποβληθούν χωρίς καθυστέρηση. Το πρόγραμμα του ΕΚΤ+ θα έχει κεντρική σημασία για τη στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής ανάκαμψης μετά την πανδημία του κορονοϊού, και για την προώθηση της δίκαιης μετάβασης σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία σύμφωνα με τις φιλοδοξίες της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας[12] και σε συνδυασμό με το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης[13]. Αναμένεται επίσης να αποτελέσει βασικό πρόγραμμα για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων[14].

12 https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

13 https://ec.europa.eu/regional_policy/el/newsroom/news/2020/01/14-01-2020-financing-the-green-transition-the-european-green-deal-investment-plan-and-just-transition-mechanism

14 https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1226&furtherNews=yes&newsId=9524